

Posudek oponenta diplomové práce

Téma: Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkové újmy

Autor: Radka Šmídlová

Oponent diplomové práce: Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkové újmy

Tématem posuzované diplomové práce je ochrana osobnosti a náhrada nemajetkové újmy. Z logiky věci (i ze zadání) je zřejmé, že práce má být úžeji zaměřena právě na náhradu nemajetkové újmy při zásahu do osobnostních práv. Takto vymezené téma je třeba označit za velmi aktuální. Změny, které přinesl v této oblasti občanský zákoník č. 89/2012 Sb., jsou stálým předmětem pozornosti právní nauky, judikatury i navazující legislativy. Bližší zaměření na tuto problematiku je tedy třeba hodnotit pozitivně.

Autorka svoji práci rozvrhuje do několika ucelených částí. Po stručném *Úvodu* zařazuje část nazvanou *Právní úprava problematiky ochrany osobnosti*. Vymezuje zde přitom jak základní vývojovou osu právní úpravy ochrany osobnosti, tak přehled právní úpravy na ústavní úrovni (do které možná poněkud nečekaně zařazuje i mezinárodní úmluvy) a úpravy soukromoprávní. Navazující část je zaměřena na vymezení základních pojmů – právní osobnost, ochrana osobnosti, nemajetková újma. Vzhledem k zaměření práce jakož i k jejímu celkovému rozsahu lze snad vytknout zbytečnou pozornost věnovanou právnickým osobám. Polemizovat lze i s některými tvrzeními (např. není úplně trefné vymezit nemajetkovou újmu tak, že jde o újmu, která neznamená pro poškozeného žádnou přímou ztrátu majetku – tato definice je velmi dobře použitelná i na ušlý zisk, který je jistě újmou majetkovou, byť ani on nevede k přímému snížení majetku). Následující partie je zacílena na předmět ochrany osobnosti. Autorka se zde zaměřuje na některá osobnostní práva. Jde o výběr zaměřený zejména na tradiční chráněné hodnoty, škoda snad jen, že některým chráněným osobnostním hodnotám bližší pozornost přímo nevěnuje (např. právu na život v příznivém životním prostředí). Navazující partie pojednává o prostředcích ochrany osobnosti v českém právu. Autorka zde zdařile vymezuje základní myšlenky této problematiky. Věnuje se i zániku osobnostních práv a promlčení. Poslední část práce je věnována náhradě nemajetkové újmy. Diplomantka název této kapitoly doplňuje v závorce připomínkou, že se jedná o *exkurz do náhrady škody*. Čtenář je již názvem poněkud zklamán. Autorka jednak hned na úvod naznačuje, že její výklad nebude celistvý, současně pak přiznává, že to, co by bylo možné dle názvu celé práce považovat za hlavní námět bližšího zkoumání, řeší jen exkurzem a de facto až od strany 49. Autorka se i v této části snaží postihnout maximum možného. Občas však zařazení některých částí výkladu působí poněkud nesouvislým, až matoucím dojmem. Příkladem může být úvodní pojednání části 6., zdá se jako by každý odstavec načínal jiné téma. Nesouvisle působí i zařazení výkladu o bezdůvodném obohacení do kapitoly pojednávající o druzích nemajetkové újmy. Čtenář by naopak spíše očekával vysvětlení toho, jaké druhy náhrady nemajetkové újmy máme, popřípadě v jakých případech je hrazena. Poslední partie je věnována *výši náhrady nemajetkové újmy*. I zde dochází k jistému zmatení čtenáře. O výši peněžní náhrady nemajetkové újmy totiž autorka pojednává již na několika předchozích stránkách části 6. Při bližším pohledu je pak zřejmé, že v části 7. zaměřuje svoji pozornost de facto jen na určení výše náhrady bolestného a ztížení společenského uplatnění. Po obsahové stránce poněkud chybí zmínka a vymezení vztahu metodiky Nejvyššího soudu k nařízení vlády o odškodňování bolesti a ztížení

společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání č. 276/2015 Sb., resp. k vyhlášce č. 277/2015 Sb. Celá práce je zakončena stručným závěrem.

Formální úroveň zpracování je na odpovídající úrovni. Autorka se sice dopouští jistého množství prohřešků proti pravidlům interpunkce a pravopisu, jejich počet je však zanedbatelný. Až na **d**robná zaváhání se vyjadřuje odborným právním jazykem. Občas by bylo dobré být pozornější při užívání terminologie (např. promlčení nároku).

Práce je doplněna odpovídajícím citačním aparátem. Citace jsou jednotné. Autorka v základu cituje v intencích platné citační normy. Pochválit je třeba rozsáhlé užití judikatury ke zvolenému tématu.

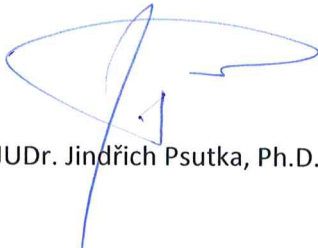
S ohledem na uvedené lze shrnout, že autorce se v základu podařilo splnit zadání práce. Z pohledu oponentního je třeba učinit výtku k obsahovému rozvržení práce. Je patrné, že problematika ochrany osobnosti je značně široká. Diplomová práce se dá bez problémů zaměřit jen na úzkou výseč této problematiky. Takový přístup očekává i čtenář posuzované práce, tedy úzké zaměření v převážném rozsahu práce jen na problematiku náhrady nemajetkové újmy. Diplomantka však nastavuje poměr výkladů obecných východisek zvoleného tématu a výkladu o náhradě nemajetkové újmy opačně. Většina práce je tak zaměřena na povšechné vymezení ochrany osobnosti, kterou lze i v rozsahu padesáti stran pojmut tak jako tak spíše jen přehledově. V pasážích zaměřených přímo na náhradu nemajetkové újmy pak naopak pro stručné pojetí výkladu řadu věcí nenacházíme. V některých pasážích práce je pak styl výkladu (patrně s ohledem na omezený prostor) poněkud překotný až skokovitý. V konečném důsledku ovlivňuje tento přístup i systematiku práce, neboť ne vždy odpovídá název kapitoly plně jejímu obsahu. Je to jistě škoda, neb jinak je patrné, že autorka by byla schopna hlubšího výkladu i jen o náhradě nemajetkové újmy, pro čtenáře by přitom bylo takové pojetí jistě přínosnější.

Práci tedy k obhajobě **doporučuji**, v případě úspěšné obhajoby ji navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Na stránce 36 uvádíte výčet předpokladů, které musí být splněny k tomu, aby došlo k vzniku *zvláštního soukromoprávního odpovědnostního nároku z ochrany osobnosti*. Patří mezi tyto předpoklady i zavinění?
- 2) V kterých případech je dle občanského zákoníku možná náhrada nemajetkové újmy?

V Plzni dne 9. května 2018

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.